

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pöli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 13. marca 1861.

Slovenci!

Blíža se imenitni čas in že je pred durmi, da bomo volili poslance v deželni zbor po novi ustavi, ki nam jo je podelil presvetli cesar 26. svečana t. l.

Ako ste dobro prebrali ustavno postavo, ki so jo „Novice“ v zadnjem listu na znanje dale, morate pač spoznati, da še kaj takega ni bilo, kar naše cesarstvo stoji. Leta 1848 se je sicer začela zarja svobodnega državljanskega gibanja kazati; al kmali je nastopil mrak, po kateri krivdi, ne spada zdaj več v preiskovanje. Zdaj se nam spet daní in po desetletnem spanji so okolišine časa spet tako nanesele, da so presvitli cesar svojim narodom brez punta in brez prekucij podelili pravico, da imajo govoriti v zborih, ki jih ima vsaka dežela za-se, in pa v državnem zboru, ki ga bojo imele vse dežele avstrijske skupaj. Zdaj bo na zboru države tudi beseda poslancev veljala v vseh rečéh, ki jih je dosihmal vlada sama v svoji oblasti imela. Tega zdaj ne bo več, ker po diplomu od 20. oktobra in po ustavi od 26. svečana so cesar toliko oblasti iz svojih rok dali, da nobena postava ne bo veljala, ktera v deželnih zborih in v državnem zboru ni sklenjena bila.

Lejte veliko važnost teh zborov!

Pred vsem pa so nam zdaj imenitni deželni zbori, — zakaj nek? — prvič zato, ker deželne zadeve in potrebe se bojo obravnavale v deželnih zborih, — drugič pa zato, ker le samo iz deželnih bojo šli poslanci v državni zbor.

Zato, Slovenci v vseh slovenskih deželah! dobro si zapomnite to, da, ko bote volili možé v deželni zbor, glejte na to, da bojo sposobni in pripravi za véliki državni zbor na Dunaji, v katerem bo sedelo 343 poslancev iz vseh dežel cesarskih, kjer bojo sedeli tudi ministri. Pomislite to dobro, da vse drugač je župan biti ali svetovavec v svoji mali okolici, v svojem kraji, — vse drugač pa v vélikem deželnem zboru in še bolj v državnem zboru, kamor bojo prišle učene glave. Marsikdo je prav dober, izversten župan, pameten mož, pošten človek, — al v takem vélikem zboru je kakor muha v močniku; ne le, da težko razume ali celó ne zastopi, kar učeni možje govore, tak tudi si sam nič govoriti ne upa, ker mu beseda gladko ne teče, in tako govoriti ne zná, da bi z uneto besedo tudi druge tega prepričal, kar sam za dobro in pravo spozná.

Gledé na te potrebe je ustavna postava modro narejena, da ne zapoveduje, da bi mogli volivci iz mest, tergov in kmetov le iz svojega kraja, iz svoje okolice poslance v deželni zbor voliti, ampak oni smejo po celi deželi seči in si odkodar koli svojega poslanca izbrati, da le v tisti deželi stanuje in je za izvoljenje pripraven. Naj si tedaj volivci to pravico, po celi deželi seči in si tukaj odkodar koli svojega poslanca izbrati, dobro zapomnijo.

Dobro si je pa zapomniti tudi to, da mesta in tergi volijo svoje poslance naravnost brez ovinkov; za kmete pa je ta ovink določen, da tiste soseske, ki so po volitni

postavi v en voliten okraj združene, ne volijo naravnost poslancev v deželni zbor, ampak ti volivci volijo iz teh sosesk nekoliko mož, kateri še le potem volijo poslance. Ta ovink pri volitvah na kmetih je menda za to napravljen, ker se manj glav lože zedini o tem, ktereга hočejo za poslanca imeti, kakor če bi vsi volivci od konca do kraja volili. Iz tega se pa tudi vidi, kako potrebno je že to, da vsi volivci dobro premislijo, katerim možem bojo imenitno pravico izročili, poslanca voliti. Zato, dragi prijatli vsi, ki imate pravico voliti! dobro pomislite, da gré po tem takem za zlo imenitno reč, — da sami sebe in domovino svojo ubijate, ako zdaj roke križem deržite; vaša sveta dolžnost je, da se nobeden ne umakne tem volitvam, zakaj na enem glasu je veliko ležeče včasih, da ne premaga sovražna stranka. Kar bote zdaj zanemarili, se ne bo dalo 6 let več popraviti, ker za 6 let se volijo poslanci! Dobro se tedaj pomnite že pred med seboj, komu bote svoje zaupanje dali, ko bote ali še le volivce poslancev ali pa že poslance same volili. Ko ste vse dobro prevdarili in pretehtali možé, ki vam jih „Novice“ svetujejo, stopite potem pogumno pred volitno komisijo in brez straha imenujte g. komisarju ime poslanca, kateri je po vaši volji. Pomislite, da pri tej reči ne gré le za vašo kožo, temuč za blagor cele dežele za zdaj in tudi za unuke vaše. Ne dajte se prekaniti od priliznikov, — pa tudi ne prestrašiti, ako bi vas pregovarjal kak gospod, ktereга ne poznate, da je mož naše kervi in dobromisleč za naš narod, ki je dosihmal tako zatiran bil, da so mu celó jezik vzeli v šoli in v kancelijah, in da je ubogi Slovenec mogel razun navadnih davkov še ta posebni davek odrajtovati, da mu je kdo za dnar ali za plačano pijačo prestavljal iz kancelije dobivane pisma. Cesarski diplom od 20. okt. nam zagotavlja, da se nam bo vse to dalo, kar drugi narodi imajo; al da beseda stopi v djanje, je treba mož, ki bojo z možko besedo dokazali, kje nas čevelj žuli, in terjali, da se pravično cesarjevo zagotovilo tudi izpolne. Samo po sebi se nič ne bo zgodilo, kajti Bog je visoko nad nami in cesar je deleč od nas. Nikar pa ne mislite, da misel naših domoljubov se vertí le okoli jezika in njegovih pravic, — o ne! naši rodoljubi tudi vse druge potrebe in nadloge dobro poznajo in se bojo potegnili kakor vsi drugi poslanci za dobrote, ki nam jih je treba po ustavnem prerovenji avstrijskega cesarstva; al da bomo z drugimi narodi enaki, nam je treba, da dobimo najpred to, kar že drugi odnekdaj imajo, mi pa še zmiraj milo pogrešamo, in to je, da naš narod od smerti vstane in se oživi in se mu to dá, kar življenje njegovo naznanja, in to je narodov jezik. Ne, da bi preganjali nemški ali laški jezik naših bratov Avstrijancov; al mi hočemo in terjamo le tudi pravice svojem slovenskemu, in le tadaj bo naša mati Avstrija srečna, ko bojo vsi otroci njeni, vsi narodi v vsem edine pravice vživali. Tega duha mora poslanec iz slovenskih dežel skoz in skoz navdan biti, da si ne bomo sami sebi šibe spletli v deželni zbor.

Zato volite možé s tistimi trojnimi lastnostmi, ki smo jih v poslednjem listu „Novic“ na 77. strani pisali. Kakor si bote postljali, tako bote ležali!